DISPVTATIO MEDICA INAVGVRALIS

DE

PALPITATIONE CORDIS,

Qvam

FAVENTE SVMMO NVMINE,

Authoritate & Decreto

NOBILISSIMÆ ET GRATIOSISSIMÆ

FACVLTATIS MEDICÆ,

IN

INCLVTA NORICORVM VNIVERSITATE

ALTDORFFINA,

Pro Summis in Arte Medica honoribus
ac privilegiis Doctoralibus ritè legitimèq;
capeſſendis,

Publicæ ac placidæ Philiatrorum disqviſitioni
ſubjicit

JOHANNES CHRISTOPHORVS AYRERVS
à Roßthal/ Onoldo-Francus.

Ad diem 10. *Maji*, A. M DC LXXIIX.

ALTDORFFI,
Literis HENRICI MEYERI, Vniverſ. Typographi.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,
DOMINO
JOHANN
FRIDERICO,
MARCHIONI BRANDEN
BVRG. MAGDEBVRG. BORVSSORVM
STETINENSIVM, POMERANORVM, CASS
BIORVM, VENEDORVM ET IN SILESIA
CROSNENSIVM AC JEGERN-
DORFENSIVM
DVCI,
BVRGGRAVIO NORIMBERG
PRINCIPI HALBERSTADENS.
MINDENS. ET CAMIN.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

Vitam & Felicitatem!

SERENISSIME AC CELSISSIME
PRINCEPS,
Domine Clementiſſime

PRimipotentem Corporis partem, qvæ ex naturæ pręſcripto faſces ſceptraqve tenere debet, Cor τῆς ψυχῆς περίβολον, AVGVSTO CELSITVDINIS TVÆ vultui dum ſubjicio, *Diogenis* ſive *Heracliti* illa acclamantis vox, *& hîc DEOS eſſe*, audaciæ meæ veniam pollicetur. Sanè enim ſi mirandam Cordis fabricam intueamur, ſi valvularum poſitum & vaſculorum oſtia ſpectemus, qvæ purpureum modò admittunt modò exprimunt oſtrum, Deum ibidem opificem ſapientiſſimum optimum prudentiſſimumqve cognoſcemus. Demittes igitur, SERENISSIME PRINCEPS, oculos à ſublimiorũ rerum majeſtate ad Cor, calamo hocce

delineatum, qvod licet in ſalutari vigore conſtitutum, nec imperio nec robore ulli cedat, poſtqvam tamen à diuturnis morboſi hoſtis inſultibus vehementiſſimè concuſſum eſt, nunc eheu languet terrorisqve plenas patitur palpitationes: ac nonniſi unicū in benigniſſimo CELSITVDINIS TVÆ aſpectu refugium novit, qvò & ab imminente interitu ſe vindicare, priſcasq́; reſumere vires qveat. Nec verò, AVGVSTISSIME PATRIÆ PATER, hanc ſubjectiſſimi clientis victimam renues, ſed qvam GLORIOSISSIMÆ MEMORIÆ PRINCEPS SERENISSIMVS PARENS TVVS qvondam Genitori meo Archiatro & Conſiliario ſuo exhibuerat clementiam, eandem etiam mihi nato indulgebis. DEVS TE ſervet COR PATRIÆ!

SERENISS. CELSITVD. T.

humillimus Servus
JOH. CHRISTOPH. AYRERV[S]
à Roßthal/ Med. Ddūs.

S. S. A. T.
DE
PALPITATIONE CORDIS.

Thes. I.

COr ἀκρόπολις illa εὐφύλακτος tametſi docente *Philoſopho lib. 3. de Part. Animal. cap. 4. & lib. 4. cap. 2.* nullum patiatur vitium grave, moleſtis tamen ſubinde, imò periculoſis tentatur afflictionibus, qvas inter non poſtremum locum occupat Palpitatio Cordis, ut proin ea dignam mihi viſa fuerit præbere tractationem, in Diſſertatione hac Inaugurali Medicâ proponendam.

II.

Cùm verò ex receptâ loqvendi conſvetudine rectum ſit norma obliqvi, & clarioris doctrinæ gratiâ naturalis hujus vel illius partis diſpoſitio ac ſtructura priùs exponi ſoleat, qvàm ejusdem vitia præternaturalia, ἀταξίαι, & aberratio-

nes morbificæ declarentur, eundem qvoq; ordinem ego hâc vice obſervaturus, naturalem Cordis conſtitutionem præmittam, ut exinde facilius de morbificâ hujus inconſtantiâ judicium ferri poſſit.

III.

Et primùm qvidem circà Etymologiam vocis *Cor* nonnulla præfanda eſſent, verùm cum id jam egerint viri de re Medicâ ſummè meriti, ad eosdem curioſum lectorem remitto, interim aſſerens cum celeberrimo *Thom. Barthol. Anatom. qvartùm renovat. lib. 2. cap. 6.* Cor à currendo ob motum qvibusdam dictum forſan à Græcorum vocabulo κῆρ deſcendiſſe.

IV.

Græcis tamen uſitatè Cor καρδία appellatur, ubi ſimul Homonymia apud eosdem occurrens indicanda eſt, ſcil. per καρδίαν non ſolùm cor ipſum, ſed & orificium ventriculi ſiniſtrum ſæpè intelligi, doloresq; ibi ſubortos καρδιαλγίας & καρδιωγμοὺς ſecundùm uſum loqvendi Medicum nominari.

V.

His ὡς ἐν παρόδῳ prælibatis ad intimiorem cordis declarationem progredior: Hîc verò ſtatim

mira-

mirari ſubit ſingularem naturæ providentiam, dum viſcus hoc fabricâ admirandum, qvod animæ arcem *Nobiliſſ. & Excellentiſſ.* DN. D. MAURICIUS HOFFMANNUS, *Sereniſſ. Electoris & Marchionum Brandenburgenſium, ac Reip. Norimb. Archiater feliciſſimus, Profeſſor Publ. celeberrimus, & Facultatis ſuæ Senior, Dominus Patronus atq; Præceptor meus filiali obſervantiâ ætatem colendus, in Diſput. de Palpitat. Cordis* inſignivit, non ſolùm ambienti Thoracis munimento incluſit, ſed & peculiari obduxit velamento membranaceo, ne tam facilè ejus cuſtodia externis pateret injuriis.

VI.

Qvemadmodum enim Principes miniſtrorum cuſtodiâ hoſtium imminentem vim à ſe arcent, ita hæc ſolidarum partium princeps, qvod elogium ipſi concedi poſſe eruditè probat *Nobiliſſ. Experientiſſ. & Excellentisſimus* DN. JACOBUS PANCRATIUS BRUNO, *Phil. & Med. Doctor, hujusq; Prof. Publ. Celeberrimus, Gratioſisſimæ Facultatis h. t. Decanus Spectatisſimus, Dominus Patronus atq; Promotor ſtudiorum meorum æternùm devenerandus, Dogmat. Medic.*

part. I.

part.1.cap.2. ab externarum injuriarum imminente periculo munienda fuit.

VII.

Velamentum verò illud membranaceum, cujus modò meminimus, Pericardium eſt, Cordis figuræ ac ſitui reſpondens, ſed laxiori ambitu illud amplectens, ut ſpatium perpetuo mobili neceſſarium ſuppeditaretur. Arteriis Veniſq; pertexitur quam plurimis, & humore contento lymphatico vel cordis â calore ſanguinis aliàs duriores fibras blandè emollit, vel ipſum cruoris æſtum moderatè attemperat atque coercet.

IIX.

Prætereà Pinguedo ad cordis baſin, ubi exortus habetur ac propagatio fibrarum, frequentiſſimè adnaſcitur, in tantâ aliquando copiâ adeſſe viſa, ut minùs peritis Anatomicis impoſuerit cor defeciſſe: Hâc decepti aruſpices immolante C. Cæſare in tauri opimi extis Cor abfuiſſe ineptè crediderunt.

IX.

Figura cordis coni ſimilitudinem referens propterea in baſin & apicem diſtinguitur; baſin

ſin Cordis appellamus partem ampliorem, qvam copia inſignisq; magnitudo Vaſorum Cor ingredientium poſtulabant; ubi verò fibræ cordis carnoſæ ſpirali flexu contortæ ſibi mutuò implicantur, in turbinatum verticem coeuntes Apicem dictum conſtituunt.

X.

Subſtantia Cordis carnoſo-fibroſa manifeſtè apparet, ſi ſenſatæ ſidei teſtimonium conſulamus, ut jure merito muſculis illa accenſeri debeat. Fibrarum verò illarum geminatus ordo eſt, alter exteriorum, interiorum alter: *Exteriores à ſiniſtro Cordis latere verſus dextrum porrectæ ad baſin ejus terminantur: internæ ductu planè oppoſito feruntur; emergunt enim undiqvaq; à dextro Cordis latere, unde obliqvè verſus ſiniſtrum latæ & utrumq; cordis ventriculum complexæ ad baſin ſiniſtri lateris asſurgunt*; Singulas *Richardus Lovverus in Tractatu de Corde cap. 1. p. m. 27. & ſeq.* eleganter deſcripſit; mihi verò easdem artificiosè præparatas demonſtravit *Nobiliſſ. Experientiſſ. & Excellentiſſ.* Dn. Johannes Mavricivs Hoffmann, *Phil. & Med. D. hujusq; P.P. meritiſſimus Doctor Ductorq; meus ætatim devenerandus.*

 XI. Ex-

XI.

Exindè clariſſimè eluceſcit, fibras externæ & internæ cordis ſuperficiei contrario prorſus modo ferri, oppoſitosq; ſibi motus perficere, verùm ita, ut dum Cordis parietes in diverſa conſtringunt, utrosq; ſimul in arctius & anguſtius ſpatium contrahant. Id ipſum exemplo vulgaris crumenæ filo duplicato conſtrictorio præditæ illuſtrare licet, dum enim alterum filum à manu ſiniſtrâ verſus dextram, alterum verò à manu dextrâ verſus ſiniſtram ducitur, utrumq; latus crumenæ propius ad ſe accedit & conſtringitur.

XII.

Muſculis proin accenſendum eſſe Cor paulò antè innui, qvæ ſententia ne novitate forſan alicui ſuſpecta videatur, en Medicinæ Dictatoris *Hippocratis* idem aſſerentis verba *lib. de Corde IV.* Καρδίη μῦς ἐστι κάρτα ἰσχυρὸς οὐ τῷ νεύρῳ, ἀλλὰ πιλήματι σαρκός: *Cor muſculus eſt validè fortis non nervo, ſed denſitate ac conſtrictione Carnis:* Sunt qvidem nonnulli, qvi objiciunt Cor ex muſculorum numero eximendum, propterea qvod non moveatur liberè: Enimverò ipſimet attendant, qvid per τὸ liberè moveri intelligant, non

ſecus

ſecus enim ac alii muſculi ab influxu ſpirituum fibræ cordis ad motum excitantur: ſed qvòd Cor moveatur perpetuò, non item alii muſculi, hoc naturali ordini & ſangvinis diſpenſandi neceſſitati ſummæ imputandum eſt. Sic nec aliud qvoddam illorum argumentum vim habet, dum concludunt, qvia Cor extractum diu ſubſilit ſeq; movet, ideò muſculus definiri neqvit? Nulla certè conſequentia, cùm id fibrarum robori & reliqviis ſpirituum elaſticorum intrà carnes hærentium omninò adſcribi debeat.

XIII.

Sed progredior ad Cordis ſtructuram particularem explicandam. Ubi primum Auriculæ occurrunt binæ, dextra altera, altera ſiniſtra, ita à qvalicunq; figuræ ſimilitudine, qvod cordi adnatæ ſint, ſicuti capiti animalis aures, denominatæ: quamvis & ab officio Hauriculæ dici poſſint, quia Sangvinem qvaſi hauriunt. Magnitudine dextra ſiniſtram antecedit in adultis; ècontra in fœtu & infantibus ſiniſtra dextram. Ambæ circa baſin cordi adhærent & nervos ab octavi vel ſexti juxta veteres paris ſurculis, priusqvàm Cor attingant, ſortiuntur, fibrisq; carnoſis robuſtis gaudent, qvò & contractionem &

relaxationem admittere, ſangvinemq; ventriculis admetiri queant. Sunt enim veluti diverticula ſangvinem ventriculis veluti menſuris admetiendo præcaventia, ne ſubitâ illius irruptione ſuffocemus.

XIV.

Auriculis reſpondent Ventriculi, qvorum dexter ſemicirculari figurâ inſtar Lunæ creſcentis conſpicuus capacitatem ampliorem obtinet, qvoniam inſignem Sangvinis copiam ex Oceano admittere debet; parietes verò ejus tenuiores ſunt, qvia ſangvinem ad vicinos tantùm pulmonas amandare juſſus eſt: Siniſter ventriculus rotundam fermè exhibet cavitatem, ſed anguſtiorem dextro, parietes interim ejus columnis carneis qvamplurimis munitæ robuſtiores efformatæ ſunt, qvò Sangvinem ad diſſitas corporis provincias transfundere qveant.

XV.

Inter binos iſtos ventriculos ſubſtantia incedit carnoſa firmiſſima Septum cordis intermedium appellari ſolita, per qvod Sangvinem ab uno ventriculo ad alterum, renuente licet ſenſuum teſtimonio, transfundi antiqvitas credidit.

XVI. Cœ-

XVI.

Cœterùm ſicut externa cordis facies lævis & æqvalis eſt, propter commodiorem motum; ita interni ejus parietes inæqvales maximè ſunt, in diverſa interſtitia ſcrobiculos & ſulcos excavati; fibrisq; carneis hinc inde porrectis intertexti; eâ tamen differentiâ admiſsâ, ut in ſiniſtro ventriculo præ dextro tum profundiores ſulci excavati, tum fibræ firmiores habeantur: Sulci verò iſti, præterqvam qvod ſpiritibus diverticula præbeant, etiam motui locum accommodant, qvando ventriculi in ambitum tàm arctè contrahuntur.

XVII.

Vaſa cordis qvod attinet, inter ea primò occurrunt Coronaria dicta, qvoniam baſin Cordis diſtributis ſurculis inſtar Coronæ cingunt, & Arteria qvidem Coronaria ſangvinem ad Cordis parenchyma afferens ab Aortâ propagatur, ſtatim ubi illa à ſiniſtro cordis ventriculo enaſcitur, anteqvam è Pericardio excidat: Vena verò Coronaria à trunco venæ cavæ prodit, paulò antè illius in ventriculum dextrum ingreſſum; inſervitq; reducendo ſangvini ad venæ cavæ truncum, qvi anteà per arteriam Synonymam affluxerat.

 XVIII. Ad-

XVIII.

Adſunt pariter Nervuli ac Fibræ nerveæ à ſexto (juxtà Williſ. octavo) nervorum pari dimiſſi, qui omnes inter Arteriam pulmonalem & Arteriam magnam intercedentes, illas etiam variè amplectuntur & qvaſi circumligant, dehinc in auriculas varias propagines amandant, tandemq; in cordis ſubſtantiâ variè explicantur, & in corde vituli, aut recens nati cujuspiam animalis per totam extimam ſuperficiem manifeſtius apparent. Legantur de his *Thom. Williſ. Anatom. Cerebr. cap. 24. Pharmacevt. Rational. Part. I. Sect. VI. cap. 3. p. m. 338. Richardus Lovver. Tr. de Corde. cap. 1. Nathan. Highmor. Corpor. human. disqviſit. Anatom. lib. 2. Part. 2. cap. 3.* Nervorum verò prædictorum uſus videtur eſſe, ut motuum inſtinctus ſuggerant, & ad ſpirituum dispendia reſarcienda ſymbolum ſuum conferant.

XIX.

Porrò circà baſin Cordis ventriculi per ampla vaſa accipiunt & dimittunt Sangvinem: Scil. Dexter ventriculus ex auricula dextra per venam cavam magno & patenti ore ſe in illum exonerantem ſangvinem ſuſcipit, mox per Arteriam

teriam pulmonalem, antiqvis Venam arterioſam appellatam, ad pulmones eundem demittit. Siniſter ventriculus ſangvinem ex pulmonibus ſuſcipit per venam Pulmonalem, antiqvitus Arteriam venoſam dictam, orificio hiante illum deferentem, eundem pariter mox per Arteriam magnam vel Aortam dimittit.

XX.

Ubi I. id notandum, qvod ſuperius jam laudatus *Excellentiſſ.* DN. D. HOFFMANNVS *Senior* ſæpius declaravit, qvemadmodum in Ventriculo dextro vas importans amplius, exportans minus, ita in ſiniſtro vice versâ importans vas minus & exportans vas amplius exiſtere. II. Vaſa prædicta, ut ſanguis contentus decentem ordinariumq; curſum ſervaret, Valvulis munita eſſe; qvæ nihil aliud ſunt, qvàm expanſiones membranaceæ certo qvodam poſitu ac figurâ productæ. Harum tres ad radicem venæ cavæ ſitæ & foris intrò ſpectantes Tricuſpides ob ſimilitudinem vocatæ Sangvini in Syſtole Cordis obicem ponunt, ne per eandem, qvam venerat, viam regurgitet, ſed per arteriam pulmonalem in pulmones abeat; ne autem is expulſus in pulmones reflueret ad dextrum ventriculum, adeò-

adeòq; vanus cordis labor ac irritus conatus eſſet, valvulæ Arteriæ pulmonalis tres Semicirculares vel ſigmoideæ ab intus foràs hiantes impediunt. Eodem modo ſe res habet in ventriculo ſiniſtro, nam & venæ pulmonalis orificium binis valvulis Mitralibus foris introſpectantibus munitur, qvos regurgitanti ſangvini obſtaculo ſunt, ne refluat in ſyſtole cordis ad pulmones, ſed per aortam in univerſum corpus diffundatur, qva etiam fini tres Semilunares hujus orificio valvulæ ab intus foras hiantes appoſitæ ſunt, ne ad partes propulſus ſangvis per Aortam ad Cor recurrere aut regurgitando irruere poſſit.

XXI.

Motui verò huic Sangvinis Cordis motus ancillatur: dum hoc in ſyſtole tàm auriculis propius adductis ad baſin, qvàm intermedio ſepto applicatis ventriculis apiceq; verſus baſin coarctato conſtringitur, in diaſtole verò rurſus relaxatur, tàm ſecundum auriculas, qvàm ſecundum ventriculos, ita qvidem ut Corde ſe mavente adſint qvatuor motus, loco non tempore diſtincti: nam dum ventriculi conſtringuntur & dexter ſangvinem ad Arteriam pulmonalem, ſiniſter ad Aortam expellit: ſimul auri-

culæ

culæ relaxantur, novamq; ſangvinis portionem è venis admittunt, dextra qvidem è cavâ, ſiniſtra è pulmonali vena: qvæ omnia egregiè declaravit & ſolidiſſimè probavit *Excellentiſſ.* Dn. D. Hoffmannus *Senior, in Diſput. de Motu Cordis & Cerebri, & Prudent. Med. Diſput. IV.*

XXII.

Motu igitur Cordis viſo, nunc qvomodo perficiatur iſte, inqvirendum reſtat: Cùm Cor ſit muſculus, nullum eſt dubium, fibras ejus carneas motrices eſſe, dum illæ à ſpirituum tàm advenientium, qvàm intus hoſpitantium turgeſcentiâ repletæ in latitudine diſtenduntur, ſimulq; abbreviantur, qvam abbreviationem neceſſariò vel auricularum vel ventriculorum coarctatio, tum apicis cordis elevatio & ſangvinis protruſio ſeqvuntur. Dixi, ſpiritus tàm advenientes qvàm intus hoſpitantes ad motum Cordis concurrere, ubi per priores ſpirituum animalium copias inſtinctum ad motum deferentes, per poſteriores ſangvinis ſpirituoſi particulas reſiduas intrà fibras carnoſas hærentes innuo. Et hæc de ſtatu Cordis naturali ſatis dicta ſunto.

XXIII.

Qvibus præmiſſis nunc præternaturalis Cordis ſtatus in ejus Palpitatione ſpeciatim conſiderandus erit. Græcis moleſtus ille affectus παλμὸς τῆς καρδίας dicitur, ἀπὸ τοῦ πάλλειν vel πάλλεσθαι, qvod eſt titubare, ſubſaltare, palpitare.

XXIV.

Definio autem Palpitationem Cordis, qvod ſit motus præternaturalis Cordis depravatus, proveniens à ſangvine vaporoſo, eoq́ vel calidiori & bilioſo, vel frigidiori & pituitoſo, vel fibris ſpaſmodicè contractis, utriſq́ naturalem Cordis ſyſtolen impedientibus.

XXV.

Ex allata definitione primò morbi propoſiti ſubjectum eluceſcit, qvod eſt Cor, qvatenus eſt pars Organica, ratione Cavitatum ſeu Ventriculorum, qvorum motus cauſis poſthac explicandis depravatur. Proin palpitatio Cordis inter ſymptomata primæ claſſis referri debet, eſt enim actio læſa depravata vitalis, docente ſuprà laudato *Excellentisſimo* Dn. D. Brunone *Dogmat. Medic. pag. 277.* Morbus verò adeſt Intemperiei cum materiâ, vel etiam ratione fibrarum ſolutio continui fiens.

XXVI. Cau-

XXVI.

Cauſas qvod attinet nunc indagandas, hæ diſtingvuntur in immediatam ſeu proximam, & mediatas, ſive remotiores. Ut igitur methodicè in hiſce progrediamur, Cauſa proxima primò proponenda, qvæ primariò mali author æſtimari debet: Nulla autem alia certior haberi poteſt, qvam Sangvis vaporoſus ventriculorum fibras ita dilatans & diſtendens, ut illæ non posſint perfectam abſolvere ſyſtolen, & ſe ab infarctu illo liberare, ſed per iteratas palpitationes ſangvinem exprimere cogantur: Qvamvis & in qvibusdam caſibus cauſæ proximæ rationem obtineat ſuccus nervoſus fibras nerveas, arteriarum è corde egredientium canales cingentes, irritando, vellicando, ut hæ conſtringantur, qvò minus ſangvis Cordis imperium ſubſeqvi & in motu liberè pergere poſſit, ſed cum impetu qvodam exilire cogatur, totamq; Cordis compagem valdè concutiat. Williſ. tertiam addit cauſam, nempè obſtructionem ventriculorum Cordis aut Vaſorum pulmonalium arterioſorum à cruore intrà iſta concreto, ut venticuli ſe non perfectè conſtringant, ſangvisq; egreſſurus è corde ſpatium in pulmonibus non

inveniens, Vaſa Cordis cum violentiâ diſtendendo Cor ipſum qvatiat.

XXVII.

Causâ proximâ declaratâ Antecedentes exponendæ veniunt: Hæ verò ſunt ſangvis & humores in corpore crasſi pituitoſi, lenti, viſcidi, vaporibus commodam præbentes materiam, cruditatum & obſtructionum variarum fœcundæ matres: Hinc eſt, qvod virgines chloroſi laborantes, viri cachectici, itemq; mulieres hoc malum ſæpiùs experiantur. Econtrà aliqvando ſangvis bile ſale volatili turgente abundans calidior, rarefactus in corde, vaporoſam induit naturam. Succus deniq; nervoſus acrior vitriolaceus nervos ad contractionem ſpaſmodicam invitans cauſæ antecedentis rationem habet, ubi fibræ nerveæ ſangvinis per arterias motum impediendo, modo in *Theſ. antecedente* dicto, peccant.

XXIIX.

Cauſis antecedentibus ſuccedunt Procatarcticæ, latentem corporis diſpoſitionem in actum producentes. Inter illas autem 1. ſe offert Aër, qvi flammam noſtram variè alterare poteſt; Si primò vel caliditate, vel frigiditate, vel ſiccitate,

vel

velhumiditate exceſſerit, nam ſangvinem noſtrum inflammabit, refrigerabit, denſabit, incraſſabit, atq; flatulentum reddet. Dein ſi impuritate peccaverit uti, maximè tempore autumnali, nam illæ impuritates inſpiratæ ſangvini communicantur, communicatæ in locis deſtinatis non facilè ſeqveſtrantur, hinc ſangvinem occupantes fluxum ejus impediunt, hacq; ratione Cordis Ventriculos afficiunt.

XXIX.

Cibum qvoq; calculum ſuum addere nullus hujus rei gnarus inficias ibit. Siqvidem hic morbus maximè ab humoribus vaporoſis proficiſcitur. Si igitur cibi fuerint vaporoſi flatulenti, maximè materiam peccantem augebunt, & ſic reddent chylum vaporoſum, ex chylo verò vaporoſo ſangvis vaporoſus orietur, & ex hoc ſangvine vaporoſo morbus promanabit.

XXX.

In Potu nocent aqvæ vitioſæ ſtagnantes, flatulentæ, graves, & qvæ ex fontibus in locis abſtruſis radiisq; ſolaribus inacceſſis ſcaturiunt, ſive eæ bibantur, ſive ad ciborum cocturam uſurpentur. Similiter & vina multo ſulphure corrupta, ut & cereviſia tenuis, turbida, flatu-

lenta ex aqvis ſtagnantibus cocta, pauco lupulo condita, flatulentiam enim auget & vitioſum ſanguinem procreat.

XXXI.

Somnus ſi modum exceſſerit, malus. Nam ſi immoderatus fuerit, flatulentos in corpore auget vapores, dum flammam vitalem langvidam reddit, & hinc etiam nimis imbecillem, qvò minus moleſtos illos vapores à ſuo pabulo amovere poſſit, ſed. ſangvini communicatos etiam cordi offerat.

XXXII.

Intemperatæ Vigiliæ & lucubrationes, fermenti calorem à ciborum coctione avocando fermentationem impediunt, & ſic cibi asſumti vaporoſi fiunt nec coqvuntur, ſed hiſce portionibus vaporoſis & vitioſis adhuc abundantes ſangvini commiſcentur & hujus mali auctores fiunt.

XXXIII.

Exercitia nimia præſertim poſt cibum ſtatim inſtituta eodem modo peccant, dum naturam in coqvendis aſſumtis allaborantem impediunt, ſicq; portiones vaporoſas ſegregandas chylo admixtas ſinunt, inq; venas rapiunt, raptas ſangvini

ni communicant,communicatis cor implent,calorem inſuper minuunt ac vires corporis debilitant.

XXXIV.

Per nimiam Qvietem & vitam ſedentariam vitioſi vapores per cutis poros & alibi non ejecti cumulantur, & cordi cum ſangvine communicatæ ſtagnant, ſicq; in idem deſæviunt, calor qvoq; nativus labefactatur per accumulationem humorum vaporoſorum. Dum igitur modum excedit, corpus iis portionibus,qvæ excerni debuiſſent, implet, calorem connatum obtundit, vapores auget, ac in culpa eſt, qvòd ſanguis non debitô modô actuetur, qvoniam chylus non rectè elaboratur, ſed potius indigeſtus manet.

XXXV.

Excreta & retenta haud rarò hoc malum fabricant. Peccat autem hîc vitium Excernendi retenti, qvò pertinent inter alia menſtruorum interceptio & hæmorrhoides intermittentes. Idem fit, qvando vapores illi vitioſi frigidi ſive calidi nec per Emunctorium univerſale,nec per veſicam nec per alvum abſcedunt, ſed retinentur, & retentæ maſſam ſangvineam variis impuritatibus

bus inqvinant ac corrumpunt; Impuritatibus iſtis verò freqventiſſimè anſam præbet fermentum ventriculi, qvod aſſumta concoqvere vaporesq; illos per inteſtina craſſa ſecernendos ſeparare haud ſufficiens eſt, propter defectum caloris, qvi abſumitur, ſi exercitia atq; vigiliæ cum lucubrationibus modum exceſſerint, qvod in theſibus præcedentibus pertractavi, abundeq; declaravi, qvomodo etiam reliqvæ res nonnaturales huc morbificum ſymbolum ſuum conferant.

XXXVI.

Cum hiſce ſi non majora, certè tamen paria faciunt Animi Pathemata vehementiora, ut ſubita conſternatio, curæ mordaces, mœror longus, metus nimius, gaudium inſperatum, qvæ calorem partim nimium augendo, partim ſpiritus à coctione avocando, partim partes nobiliores portionibus vaporoſis replendo, uberem huic malo ſufficiunt materiam. Veneris qvoq; nimia veneratio multum ſangvinis animati auferens hoc malum auget. Qvin imò apud varios Authores legere qvoq; eſt, qvod nonnullis in ipſo actu venereo malum iſtud ſtatim ſupervenerit, ipſos adeò anxerit, ut niſi ſubitô deſtitiſſent, ſuffocati fuiſſent.

XXXVII.

Differentias hujus morbi qvod concernit, eæ ſunt variæ, ſi nimirum vel genus morbificum, vel cauſas peccantes, vel ſubjectas partes conſideremus. I. Reſpectu generis alia eſt exqviſita, alia ſpuria; de ultimâ verò hic loci nobis non ſermo eſt, nec de Tremore cordis, qvi & alias cauſas agnoſcit, ideò etiam inpræſentiarum de illo plura dicere ſuperſedemus. II. Ratione Cauſarum peccantium, cauſæ verò peccantes variæ ſunt: Vel enim culpa aſcribenda eſt aſſumtis ad Sangvinem vaporoſum generandum aptis, vel in culpa erit vitium excernendi retenti, ubi primas partes obtinet in mulieribus ſuppreſſio menſium, ibi enim Sangvis ille Vaporoſus in partibus Corporis retinetur, & ſic Cordi offertur, qvi tamen maximè excernendus fuiſſet. Vel nimius motus corporis peccabit vel animi pathemata, præſertim metus, qvem interdum melancholici mali cauſam fuiſſe & ſæpiùs palpitationem cordis excitaſſe variæ Authorum obſervationes teſtantur. Ex ſuprà dictis plura patent, ſuperius enim ubi enumerationem cauſarum pertractavimus, diſtinctius de hiſce egimus. III. Ratione partis læſæ alia eſt per ἰδιοπάθειαν, qvæ

 affli-

affligit causâ morbificâ in corde ipſo originem ſuam trahente, aut ibidem infixâ. Alia per συμπάθειαν, qvando nimirum Cor per Conſenſum afficitur, hoc fit, ſi ſangvis vaporoſus ex aliis corporis partibus, ut Capite, Liene, Epate, Utero Pulmonibus per venas ad Cor recurrat, hoc enim omnem Sangvinem ex decreto circulationis ad ſe rurſum recipit.

XXXVIII.

Ad Signa nunc deſcendendum, & qvidem Diagnoſtica conſulenda primò erunt. Qvæ etſi per ſe pateant, nec ullis opus eſſe videatur, cùm malũ hoc tàm Medicus cognoſcat, qvàm ægrotus ipſe indicet, nihilominus, ut præſens malum tanqvam per ſpeculum clarius perſpicere posſimus, eadem exactius intuebimur. Signa diagnoſtica autem iterum variant, alia etenim adſunt in legitima, alia in ſpuria: In palpitatione legitimâ, aderunt flatus, eructationes, inflationes partium, pulſus flatulenti in palpebris; inſuper obſervari poterunt per intervalla murmura in thorace, dum per bronchiorum canales flatus impelluntur. Si à vapore frigido, pulſus eſt debilis ob langvidam flammam vitalem, calore naturali deſtitutam: Si autem peccaverit

vapor

vapor calidus, celerior ac freqventior erit, qvia ſangvis erit calidior & hinc motus vehementior, aderit qvoqve ſæpenumero febris; dein Palpitatio Cordis vera ſubitò oritur, ſpuria vero tardo incremento affligit; nam illa, qvæ fit per ἰδιοπάθειαν, oritur à vitioſo qvodam latente vapore in corde, ſanguini ſeſe admiſcente, qvæ verò per ſympathiam affligit, aliis prius partibus moleſtiam vaporoſam intuliſſe obſervabitur.

XXXIX.

Qvales autem humores vaporoſi peccent, an nimirum melancholici, vel pituitoſi vel bilioſi? de eo facilè temperatura ægrotantis & ipſa ſymptomata nos certiores reddent; peccante enim humore vaporoſo melancholico aderunt Symptomata melancholica, ut ſollicitudo, metus, triſtitia & alia: Peccantibus vaporibus frigidis, pituitoſis, aderunt pulſus rari, tardi, parvi, frigoris ſenſatio & alia: Excedente humore vaporoſo bilioſo aderunt anhelitus magni, pulſus veloces freqventes, ſitis magna & alia.

XL.

Ordine ſic jubente jam ſigna Prognoſtica paulum diſpiciamus. Hoc malum autem in ſe

eſſe periculoſiſſimum vitamqve ipſam periclitans inde conſtat, qvoniam ipſa pars affecta eſt nobilior ac ſymptomata qvoq; habet ſat vehementia, uti animi deliqvium & alia concomitantia. Veram palpitationem lethalem atqve funeſtam judicandam eſſe haud dubitamus, propter impeditam ſangvinis diſtributionem naturalem: Qvæ verò per ſympathiam accidit, eam non adeò metuendam affirmamus. Majorem dein curam poſtulare fœminas, qvàm viros, cum apud illas corpora inveniantur impuriora & frigidiora, nemo inficias ibit. Qvod ſi malum hoc ſæpius ægrotum excruciaverit, illum ſanè vitâ mox privabit. Si autem ſoluta continuitas qvoqve conjuncta fuerit, ægrotum pro deſperato habendum ſuffragio omnium ferè Practicorum aſſerimus. Qvod ſi à causâ externâ incunabula ſua trahat, niſi magna ſit externæ cauſæ vehementia, uti veneni & ictus violentia, non deſperandum judicamus. Cautelâ tamen Medico ſemper opus eſt, ne artis noſtræ ſummæ elogio qvicqvam detrahat ac ſibi ipſi malè conſulat.

XLI.

Proximum nunc eſt, ut ad Curationem me conferam, qvæ indicationibus cognitis feliciter

inſti-

inſtituitur. In acceſſione igitur ſi ſangvis vaporoſus calidus qvantitate peccaverit, & abundaverit, ejus imminutio indicatur, ut cor ab infarctu illo pleniori liberetur, conſvetasq; ſyſtolas perficere poſſit. Eum in finem V.S. ſcarificatio aliaq; præſidia Chirurgica ſangvinem imminuentia conducunt. Præterea ſtatim corroborantia & cardiaca ſed temperata exhiberi debent, vel ſimplicia: ut *Terra lemnia, C. C. uſtum, corall. rubr. margaritæ præparatæ, fragmenta lapidum pretioſorum, ſuccus Acetoſell. Granator. Citri, Aurantiorum acidorum*: vel compoſita, *e.g. Rotulæ ex acido Citri Limonum aut Ribeſiorum ſucco cum ſaccharo paratæ, Species Cordial. temperatæ, Diamargarit. frigidæ, Man. Chriſt. perlat. Elect. de gemmis frigidum, Tinctura Coralliorum. Aqua Cordialis Salæ &c.* ex qvibus variè permiſtis diverſæ formulæ concinnari poterunt.

XLII.

Qvod ſi verò ſangvis vaporoſus, crudus, lentus, viſcidus, pituitoſus minusq; inflammabilis peccet, in acceſſione mox calidiora Cardiaca cum attenuantibus maturantibus ac incidentibus medicamentis commixta convenient. Id

propter laudatiſſima habentur *Olea aromatica* cum Aqvis appropriatis exhibita. Commendantur qvoq; *Spiritus Meliſſæ, Roriſmarini, Cochleariæ, Syrup. de Cinamamo, de Corticibus Citri, Aurantiorum, Confect. Alkermes, Elect. lætificans Gal. &c.* Porrò non minus juvat injectio clyſteris ex flatus diſcutientibus parati, illorum enim in ventriculo inteſtinis ac hypochondriis collectorum maxima habenda eſt ratio, ita ut *Foreſtus lib. 17. obſerv. 1.* palpitationem Cordis ructu ac peditu ſæpius ſolutam eſſe teſtetur. Qvod Topica concernit Carpis, & Cordis regioni applicanda, *Theriacam Venetam* tanqvam efficaciſſimum remedium in *Maximiliano Imperatore* (cui malum hoc familiare erat) expertum, *Mercurialis in fin. lib. 2. Lect. Practic. cap. 10.* laudat. *Laz. Riverius Prax. Med. lib. 8. cap. 2.* ſeqvens præſcribit. ℞. *Ungvent. roſati. Olei Cinam. & Caryophyll. ãã. gutt. iiij. Moſchi Ambræ ãã. gr. iiij. M. Fiat linimentum,* qvo illinatur regio cordis. Poterunt etiam *Spec. pro Epithemate cordis* cum *Aq. Meliſſ.* applicari.

XLIII.

Prætereà cum à nobis in ſuperioribus dictum

ctum

ctum ſit, palpitationem cordis aliqvando oriri ob nervos arterias ambientes ſpasmodicè contractos ſangvinisq; motum è corde liberum impedientes, in iſto caſu mox medicamenta antepileptica, vel ad alios motus ſpasmodicos proficua eum cardiacis juncta adhiberi poſſunt.

XLIV.

Tandem ingenioſiſſimus *Williſius* notavit, palpitationem cordis excitari à concretionibus polypoſis intrà cordis ſinus, vel arterias progigni ſolitis, in qvâ etiam morbi ſpecie medicamenta, ab ipſo propoſita, præprimis verò ſale volatili prædita utilia cenſemus.

XLV.

Extrà acceſſionem & præſervationis gratiâ, qvid agendum, nunc annectemus. Cùm autem in methodicâ Curatione ad humoris peccantis fluxuram, fluxam, & fluentem portionem reſpiciendum ſit, fluxa verò & fluens removeri neqveant, niſi demtâ fluxurâ, ab hujus ablatione meritò auſpicamur. Et qvidem ſi ſangvis calidior vaporoſus fuerit inq; corpore abundaverit V. S. inſtituimus, vel cucurbitulas & hirudines applicamus, aut ſi fluere aliàs ſolitæ fuerint, hæmorrhoides aperimus.

XLVI. Non

XLVI.

Non minus fluxuram materiam purgantibus lenioribus evacuamus, aut per diaphoretica & diuretica evocamus: ubi tamen notetur, ſi Sangvis Vaporoſus calidior fuerit, diaphoretica præcipitantia magis fixa, ſi verò pituitoſus, viſcidus, frigidiorq; is extiterit, hæc volatilia, attenuantia & incidentia potius eligenda eſſe.

XLVII.

Fluxurâ humoris peccantis demtâ portione fluentem aggredimur, eandem intercipiendo, aut extrahendo per uſum ſinapismorum & veſicatoriorum, aut revellendo per Enematum idoneorum iteratam injectionem.

XLVIII.

Tandem fluxæ occurrimus vel internis vel externis anteà propoſitis, cùm de Curatione hujus affectûs in ipſa acceſſione adhiberi ſolitâ ageremus.

XLIX.

Intereà dum hæc aguntur, qvò felicius ſuccedant, & oblata per uſum præſidiorum medicorum ſuum effectum conſeqvantur, nec malum repullulaſcat, Diæta in legitimo R.R. N.N.

uſu

uſu conſiſtens accuratè obſervanda erit, cauſæ peccanti contraria, ne Medicus, ſemper ſuppeditatâ causâ peccante, inanem ludat operam.

L.

Aër itaqve eligatur purus, nitidus, nullis inqvinamentis & nebuloſis ſalſisq; exhalationibus inqvinatus. Si verò fuerit vitioſus, arte corrigatur. Peccante frigore erit calefaciendus, e. g. fumo foliorum Lauri, Juniperi, Cupreſſi, Ligni Aloes. Excedente calore erit refrigerandus, modum autem nec calore nec frigore excedat, ſed ſit temperatus, alteratus cordialibus compoſitis, prout morbi ratio id poſtulaverit.

LI.

Poſt Aërem Cibi Potûsq; ratio habenda; Si igitur humores vaporoſi frigidi abundaverint, cibi aromatibus conditi cordialibus, facilis coctionis boniqve ſucci laudantur, uti ſunt Carnes pullorum gallinaceorum, vitulorum, qvæ tamen elixæ præ aſſis commendantur. Fugiantur cibi flatulenti craſſi, viſcidi: Si verò humor ille vaporoſus calidior fuerit, conveniunt juſcula herbis refrigerantibus alterata, brodia longa Italis dicta, ut & Lac Capræ herbis refrigerantibus nutritæ.

LII.

Pro Potu ordinario præſcribendum vinum tenue odoratum, aqvâ conveni enti dilutum. Eo utatur in cœnâ & prandio qvantitate dimidii Canthari: Nam id maximum levamen in palpitatione Cordis attuliſſe multi teſtantur Practici. Qvod ſi ægrotus vini uſum tolerare non poterit, bibat potum cordialem ex corticibus Citri, Aurantiorum Cinamomo &c. paratum.

LIII.

Nec Somnus & Vigiliæ, ut & lucubrationes modum excedant. Ille enim Spiritus torpidos atqve ſic ad actiones debitas inhabiles reddit; Hæ verò portiones ſpirituoſas in maſsâ ſangvineâ nimis abſumunt, ſicq; ſangvinem vappeſcentem qvaſi, lentumqve ac viſcidum relinqvunt.

LIV.

Motus & Qvies ita alternis vicibus inſtituenda, qvò minus Spiritus vitales deprimere aut impedire qveant.

LV.

Animi Pathemata ut & Veneris ludibria nimia, maximè hîc nocitura, rectæ rationis frœno coerceantur, ne breve illud gaudium doloroſa Cordis palpitatio longior conſeqvatur.

LVI.

Excreta & Retenta deniqve ad naturæ leges debito modo revocanda, præprimis hæmorrhoidum in aliqvibus viris, menſium in fœminis fluxus ſolitus promoveatur, nec conſvetæ narium hæmorrhagiæ impediantur, alvus ſervetur lubrica, ita ut ægrotus ex uſu tàm Medicamentorum, qvàm R. R. N. N. amicè conſpirantium, cum Sanitate priſtinâ in gratiam redire poſſit.

Cor-

C Ordolium Mortæ eſt vehemens vibratio Cordis
Qvam, AYRERE, *eximiè mente manuq́ levas.*
Non ob morbificam Tibi vim Cor palpitat, *auſus*
Non tremor ambiguus corripit Ingenii.
Sit Tibi porrò eadem Cordis conſtantia, qvippe
Terrorem Parcis incuties tremulum.
Sic Pater in Nato vivet poſt fata ſuperſtes
Sic Aſclepiades Tu mihi verus eris.

Hiscc Nobiliſſ. Dn. Candidato &c.
faventem ὑγιείαν apprecatur
MAVRICIVS HOFFMANN, D. & P.P.

EUge, Decus Stirpis, Germenq́;, AYRERE, Beati
Nobile Principibus quondam chari Genitoris,
Ingenii ſcandens Cathedram rurſum exere dotes,
Audiat ut Phœbus, veſtigia clara Parentis
Te premere & Medicam didiciſſe fideliter Artem.
Præmia quò proſint, poſthac quæ larga capeſſes
Pulchraq́;, crede mihi, hæc votorum ſumma meorum eſt.

Inter occupationes applaudens deproperavit
JACOBVS PANCRATIVS BRVNO,
Phil. & Med. D. hujusq; Prof. Publ.
& h. t. Decanus.

A Y RERE *Phœbi & Gratiarum corculum*,
Suprema mentem cura nunc verſat Tibi,
Vt palpitanti *præbeas* Cordi *manum*,
Hujusq́ motum ad ordinis leges voces:
An Cordis officina patuit dædala,
Et ſine feneſtrâ pectori à Momo datâ
Præcordiorum abſcondita penetralia
Vidiſti? AMICE, *prome porrò in pulpito*
Sermone docto animæ receſſus intimos,
Monſtraq́ nunqvam palpitare Cor *Tuum!*

In honorem Nobiliſſ. Dn. Candidati, felicem ſtudiorum Medicorum cataſtrophen nacti, ſcripſi animo qvàm verſu meliore
JOHANN. MAVRICIVS HOFFMANN,
Phil. & Med. D. hujusq; P. P.

Quid

QUid eſt, & unde, *Palpitatio Cordis?*
Quid iſte vult ſibi tremor? Quid incertus
Succuſſus imi pectoris? Quid emota
Sic concutit præcordia? Hæc Tuæ nobis
Theſes, AMICE, non peracriter tantûm
docteq; ſolvunt; ſed malo ſimul monſtrant
Tanto medelam: Quin, quod ex ſequi verbis
Deſiſtis, exemplo ſubinde declaras
Tuo: *In Cathedra ne cui tremor Cordis*
Obtingat, hanc doctus ſciensq; conſcendat!

Ita
Nobiliſſimi Clariſſimiq;
DN. DOCTORANDI,
laudibus honoribusq; ſummis
applaudit
feſtinabundo calamo
M. JOH. CHRISTOPH. STVRMIVS,
P. P.

COr mihi lætitiâ ſaltat, ſuccurrere cordi
Te quando verbis audio, cerno ſtilo.
Quin herbis facturus idem ſis, tempore quovis
Non dubito, cordis portio magna mei.
Quin etiam quascunq; voles depellere noxas
Officio ſerves ſingula membra Tuo,
Sic precor & ſpero. Quæ nunc ego cogito, promam,
Poſtquam materies hæc mihi viſa fuit:
Ut cor nobilior pars eſt in corpore; planè
Tractari nequiit nobiliore manu.

Novis honoribus Nobiliſſ. DN. CANDIDATI,
Fautoris & Amici ſui certiſſimi ex animo
applaudit
M. G. P. RÖTENBECCIVS, Alumn.
Noric. & Oecon. Inſpector.

FINIS.